

**Rekabet Kurumu Başkanlığından,
REKABET KURULU KARARI**

Dosya Sayısı : 2009-3-8 (Öneraştırma)
Karar Sayısı : 09-14/304-75
Karar Tarihi : 13.4.2009

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI(Başkan V.)
Üyeler : Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN, Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA

B. RAPORTÖRLER: Aydın ÇELEN, Nazlı UĞURLU

C. BAŞVURUDA

20 **BULUNAN** : Mehmet Sercan ERCAN
Üçtutlar M. Binevler 130. Sok. No:22 Çorum
Çorum Valiliği
Valilik Binası 5. Kat Çorum

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:

Çorum Ekmek Dağıtım Pazarlama San. Tic. Ltd. Şti.
Gülabibey Mah. Şeyheyüp Sok. No:17 Çorum

30 **E. DOSYA KONUSU:** Çorum il merkezinde faaliyet gösteren ekmek fabrikası ve fırınlarının Çorum Ekmek Dağıtım Pazarlama San. Tic. Ltd. Şti. vasıtasıyla ekmek fiyatlarını ve ekmek arz miktarını belirledikleri iddiası.

40 **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Şikayet dilekçesinde ve Çorum Valiliğinin başvurusunda özetle; Çorum il merkezinde faaliyet gösteren ekmek fabrikası ve fırınların 300 gr ekmeği 13.1.2009'a kadar rekabet ortamında farklı fiyatlara sattığı, ancak bu tarih itibariyle Çorum Ekmek Dağıtım Pazarlama ve San. Tic. Ltd. Şti. (Çorum Ekmek Ltd) vasıtasıyla ekmek üretimine kota getirdikleri; ekmek üretim miktarının ve satış fiyatının Çorum Ekmek Ltd tarafınca belirlendiği ve fırınlar arasında rekabete son verildiği ifade edilmekte; Çorum'da günlük ekmek ihtiyacının 160.000 civarında olduğunun açıklandığı, fiyatların şirket kurulmadan önce 40 ile 50 kuruş arasında değiştiği ancak şirket kurulumuyla fiyatların 60 kuruşta sabitlendiği dile getirilmekte; Çorum'da faaliyet gösteren 96 fırından 91'inin dahil olduğu bu oluşumla, oluşum dışında kalan beş firmanın rekabet edemediği, Çorum halkının artan ekmek fiyatları nedeniyle zarar gördüğü belirtilmekte ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde bu durumun araştırılması ve engellenmesi talep edilmektedir.

50 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 14.1.2009 tarih, 368 sayı ve 19.1.2009 tarih, 481 sayı ile giren başvurular üzerine hazırlanan 5.2.2009 tarih, 2009-3-8/İİ-09-AÇ sayılı İlk İnceleme Raporu Rekabet Kurulu'nun 11.2.2009 tarih ve 09-06/105-M sayılı toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi

amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 16.3.2009 tarih ve 2009-3-8/ÖA-09-AÇ sayılı Önaraştırma Raporu 16.3.2009 tarih, REK.0.07.00.00-110/72 sayılı Başkanlık önergesi ile 09-14 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

60 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; Çorum il merkezinde faaliyet gösteren ekmek fabrikası ve fırınlarının Çorum Ekmek Dağıtım Pazarlama San. Tic. Ltd Şti. vasıtasıyla 4054 sayılı Kanun'a aykırı davranışta bulunduğuna ilişkin iddiaları destekler nitelikte herhangi bir belge ya da bulguya rastlanmadığı, anılan teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı, şikayetin reddinin gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Önaraştırma Yapılan Taraf: Çorum Ekmek Dağıtım Pazarlama Sanayi Ticaret Limited Şirketi (Çorum Ekmek Ltd)

70 Merkezi Çorum'da bulunan şirketin müdürü Selahattin Ezer'dir. Şirketin ortaklık yapısına Tablo 1'de yer verilmiştir. Çorum Ekmek Ltd.'in ortaklarının ekmek piyasasında faaliyetleri yoktur.

Tablo 1: Çorum Ekmek Ltd. Ortaklık Yapısı

Pay Sahibi	Pay(%)
Selahattin Ezer	(...)
Mustafa Akarken	(...)
Murat Bozkafaoğlu	(...)

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

80 Ekmek, ülkemizdeki tüketiciler tarafından en temel gıda maddesi olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle, ekmeğe olan talebin fiyat esnekliği çok düşüktür. Diğer bir deyişle, ekmek tüketiciler gözünde olmazsa olmaz bir ürün niteliğini haizdir. Bu çerçevede çeşitli ekmek türlerinin tüketici nazarında birbirini ikame edebilme derecesinin yüksek olması, ekmeğin temel gıda maddesi olması ve diğer gıda maddeleri ile ikame edilememesi gerçeğinden hareketle ilgili ürün pazarı "ekmek pazarı" olarak kabul edilmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

90 Çorum Ekmek Ltd. Çorum il merkezinde faaliyet göstermek üzere kurulmuştur ve dağıtımını yapmayı planladığı fırınlar da Çorum il merkezinde faaliyet göstermektedir. Ayrıca önaraştırma döneminde yapılan görüşmelerde, Çorum il merkezine dışarıdan gelen ekmeğin ihmal edilebilir nitelikte olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Dolayısıyla ilgili coğrafi pazar "Çorum il merkezi" olarak belirlenmiştir.

I.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

100 I.3.1. Yapılan İnceleme

Çorum Valiliği'nin yazısına bazı yerel gazetelerin haberleri eklenmiştir. Dost Haber adlı gazetenin 12.1.2009 sayısında fırıncılar arasındaki rekabeti bitirmek ve ekmeği tek elden dağıtmak amacıyla özel bir şirket kurulduğu, artık ekmeğin 60 kuruştan satılacağı ve 13 Ocak'tan itibaren ekmek dağıtım işinin Çorum Ekmek Ltd. tarafından yapılacağı ifade edilmektedir. Ayrıca söz konusu şirketin Çorum Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği'nde (ÇESOB) düzenlenen basın toplantısı ile tanıtıldığı, toplantıya ÇESOB Başkanı, Fırıncılar Odası Başkanı ile şirket müdürü Selahattin Ezer'in ve çok sayıda fırın sahibinin katıldığı; toplantıda Selahattin Ezer'in söz konusu şirketin kurulma amacının kriz yaşayan fırıncıları sıkıntıdan kurtarmak olduğunu ve Çorum'da bulunan 96 fırından 95'inin şirket ile sözleşme imzaladığını bildirdiği belirtilmiştir. Ayrıca Selahattin Ezer'in Çorum Ekmek Ltd'in sözleşme gereği belirli bir iskonto karşılığında dağıtım hizmeti sunacağı, Mustafa Akarkent, Murat Bozkafaoğlu ve kendisine ait şirketin ortakları arasında fırıncı bulunmadığı, söz konusu şirketin bundan sonra 60 kuruştan satış yapacağına değindiği ifade edilmiştir.

23.2.2009 günü saat 13:00'de Raportörlerce Çorum Ekmek Ltd'de yerinde inceleme yapılmak istenmiş, ancak şirketin kapatılmış olması nedeniyle şirket müdürü ve ortağı Selahattin Ezer'le sahibi olduğu Çorum Gazetesi'nde görüşülmüştür. Ezer Çorum'da Halk Ekmek olmadığı için onun yerine varoş bölgelerde 30 kuruşa ekmek satmak ve dağıtım ağı kurmak istediklerini; bunun bir deneme olduğunu ancak hiçbir fırınla sözleşme imzalamadıklarını belirtmiş; 32 fırınla yaşanan 10 günlük deneme sürecinde zarar ettiklerini ve şirketi kapattıklarını, uygulama süresince piyasada fiyatların farklılık arz ettiğini ifade etmiştir. Ayrıca şirketin fesih aşamasında bulunduğu, ancak 91 fırınla anlaşılabilseydi, dağıtımda etkinlik sağlanabileceği belirtilmiştir.

Kurulmak istenilen sistemin şu şekilde işleyeceği beyan edilmiştir: "fırıncıların kendi tezgahlarında sattıkları ekmeğe karışmayacak, kalan kısmını 45 kuruştan satın alacaktık. 32 fırın bir hafta ekmeklerini bize verdi. Ancak bu sefer fırınlar Çorum'un ekmek ihtiyacından da fazla üretmeye başladılar ve biz de bu nedenle satamadık. (...) Kurulan şirket yalnızca bir dağıtım şirkettir. 32 fırın dışında kalanlar [kendi başlarına] rekabet etmeye devam etti. Biz de ikinci hafta 30 kuruştan satmak zorunda kaldık çünkü 55 kuruşa bakkala satmamız mümkün olmadı." Çorum Fırıncılar ve Simitçiler Odası Başkanı Adem Çıkık'la yapılan görüşmede ise fırınların kurulan şirketle anlaşması için herhangi bir baskı yapılmadığı, zaten 91 fırından sadece 30'unun şirkete ekmek verdiği, şirketin faaliyetlerine 10 gün içerisinde son verdiği ve fırıncılarla bir sözleşme imzalanmadığı veya senet alma gibi bir durumun bulunmadığı ifade edilmiştir.

140

I.3.2. Hukuki Değerlendirme

Çorum iline ilişkin yapılan başvuru çerçevesinde, dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, şikayete konu şirketin ekmek fırınlarından yönetim ve finansman açısından tamamen bağımsız bir dağıtım şirketi olduğu, Çorum'da bulunan ekmek fırınlarının yalnızca bir kısmının şirketle anlaştığı ve yine sadece dağıtımlarının bir

kısmını bu şirket aracılığıyla yaptıkları anlaşılmıştır. Burada dağıtım faaliyetlerinin tamamen bu şirkete devredilmesi söz konusu değildir.

150 Öncelikle dağıtım şirketinin ekmek fırınlarından tamamen bağımsız taraflarca kurulması, ekmek fırınları üzerinde herhangi bir yaptırım gücü bulunmaması ve ekmek fırınlarının da şirket üzerinde herhangi bir kontrol imkanı bulunmaması nedenleriyle, bu işlemin Kanun'un 7. maddesi bakımından bir birleşme/devralma veya bir ortak girişim değil, kurulan şirket yeni ve bağımsız bir şirkettir. Ayrıca bir birleşme olduğu endişesine yol açabilecek uzun vadeli arz anlaşmaları yoktur ve şirket kısa süre içerisinde kapatılmıştır.

Bunun yanı sıra şirket üzerinden ekmek fiyatının ve arz miktarının belirleniyor olduğu iddiaları nedeniyle, söz konusu şirketin ekmek fırınları arasında firma davranışlarını koordine ederek Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir anlaşmaya yol açtığı konusu da değerlendirilmelidir. Yapılan inceleme sonucunda Çorum Ekmek Ltd.'in fırınların ekmek üretim miktarına kota uygulaması gibi bir durumun kesinlikle olmadığı, hatta fırınların şirketin kuruluşuyla beraber ekmek satacak başka bir alıcı bulunduğu düşüncesiyle üretimi arttırdığı görülmüştür. Şirketin faaliyette bulunduğu 10 gün içerisinde fırıncıların farklı fiyatlardan satmaya devam ettiği tespit edilmiştir. Artan ekmek arzı nedeniyle Çorum Ekmek Ltd. zarar etmiş ve kapanma sürecine girmiştir. Şirketin şu anda herhangi bir faaliyeti yoktur. Bunun yanı sıra Çorum Ekmek Ltd.'in, ekmek fırınlarından tamamen bağımsız olması nedeniyle satın aldığı ekmeklerin yeniden satış fiyatını kendisi belirleyebileceği, hatta yeniden satış fiyatının sağlayıcı tarafından belirlenmemesi için, kendisinin bağımsız bir satış fiyatı belirlemesinin daha uygun olduğu kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre;

Çorum il merkezinde faaliyet gösteren ekmek fabrikası ve fırınlarının Çorum Ekmek Dağıtım Pazarlama San. Tic. Ltd Şti. vasıtasıyla 4054 sayılı Kanun'a aykırı davranışta bulunduğuna ilişkin iddiaları destekler nitelikte herhangi bir belge ya da bulguya rastlanmadığına, bu nedenle anılan teşebbüsler hakkında aynı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.